

HIỆN TRẠNG SẢN XUẤT CÂY DƯỢC LIỆU TẠI VÙNG NAM TRUNG BỘ

**Đình Quốc Việt¹, Lê Thị Cẩm Nhung¹, Nguyễn Thị Thanh Bình¹, Đỗ Thị Nga¹,
Phan Thị Thùy Trang¹, Phan Thị Diệu¹, Nguyễn Trí Quốc², Nguyễn Thị Phương Lệ Chi³,
Nguyễn Thị Bích Hương⁴**

Ngày nhận bài: 04/5/2023; Ngày phản biện thông qua: 24/8/2023; Ngày duyệt đăng: 25/8/2023

TÓM TẮT

Vùng Nam Trung Bộ có những thuận lợi nhất định về khí hậu, đất đai thổ nhưỡng nên phù hợp với nhiều loại cây dược liệu, phù hợp hình thành vùng dược liệu trọng điểm. Kết quả khảo sát cho thấy, hiện nay tại vùng Nam Trung Bộ đang tập trung phát triển các cây dược liệu thế mạnh như Sâm Ngọc Linh (*Panax vietnamensis* Ha et Grushv.), Đảng sâm (*Codonopsis javanica* (Blume.) Hook.f.), Ba kích (*Morinda officinalis* How.), Quế (*Cinnamomum cassia* (L.) J.Presl.), Sa nhân (*Amomum villosum* Lour/*Amomum longiligulare* T.L.Wu.), Xáo tam phân (*Paranignya Trimeria* (Olivv) Guillaume), Diệp hạ châu (*Phyllanthus amarus* Schumach and Thonn), rau đắng đất (*Glinus oppositifolius* (L.) A. DC.), Nha đam (*Aloe vera* L.),... Đồng thời, các cây dược liệu như Sâm bố chính (*Abelmoschus Sagittifolius* (Kurz) Merr.), Dây thìa canh (*Gymnema sylvestre* (Retz.) R.Br. ex Sm.), Cà gai leo (*Solanum procumbens* Lour), Cỏ mực (*Eclipta prostrata* L.), Bò hòn (*Sapindus saponaria* L), Bò kết (*Gleditsia australis* F. B. Forbes & Hemsl),... cũng đang được quan tâm phát triển. Tuy nhiên, để phát triển dược liệu bền vững cần phải hình thành được ngành hàng hóa dược liệu, giải quyết triệt để vấn đề thu mua, chế biến và tiêu thụ dược liệu. Bên cạnh đó, xác định được loại cây dược liệu chính để quy hoạch phát triển và phải xây dựng được chuỗi sản xuất, tiêu thụ và chế biến bền vững.

Từ khóa: dược liệu, thực trạng, Nam Trung Bộ, giải pháp, bền vững.

1. MỞ ĐẦU

Theo Quyết định số 376/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chương trình phát triển công nghiệp dược, dược liệu sản xuất trong nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 cho thấy: Đến năm 2030, lượng thuốc sản xuất trong nước đạt khoảng 80% số lượng sử dụng và 70% giá trị thị trường, tỷ lệ sử dụng dược liệu nguồn gốc trong nước, thuốc dược liệu tăng thêm ít nhất 30% so với năm 2020, phát triển được 10 - 15 dược liệu di thực đáp ứng nhu cầu trong nước; phục tráng, nhập nội, di thực, phát triển được 10 - 15 giống cây dược liệu có nguồn gốc nhập khẩu số lượng lớn. Đến năm 2045, nước ta có thuốc phát minh từ nguồn dược liệu đặc hữu được nghiên cứu, sản xuất và đăng ký bản quyền. Phần đầu tổng giá trị ngành công nghiệp dược đóng góp vào GDP trên 20 tỷ USD.

Bên cạnh đó, theo số liệu của Tổng cục Hải quan trong những năm gần đây thì Việt Nam phải nhập khẩu tới 80% - 90% nguyên liệu dược, chủ yếu từ Trung Quốc và Ấn Độ. Điều đó cho thấy tình trạng sản xuất nguyên liệu dược ở Việt Nam còn bất cập chưa đạt được mục tiêu phát triển ngành Dược đến năm 2030 là phải “đảm bảo 80% nguyên liệu trong nước”. Trong khi đó, Việt Nam

nói chung và Nam Trung Bộ nói riêng có hệ sinh thái phong phú, đa dạng và tiềm năng phát triển về cây dược liệu. Vùng Nam Trung Bộ là một trong những vùng có tiềm năng to lớn về phát triển dược liệu (Viện Dược liệu, 2017). Quy hoạch tổng thể phát triển dược liệu của Việt Nam đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030 của Chính phủ đã xác định Nam Trung Bộ là một trong những vùng phát triển dược liệu trọng điểm (Thủ tướng Chính phủ, 2013). Đây là vùng có điều kiện tự nhiên thuận lợi cho phát triển dược liệu, khí hậu của vùng có hai mùa rõ rệt và tạo ra các tiểu vùng khí hậu tương ứng với các loại địa hình khác nhau. Đất đai, thổ nhưỡng thuận lợi cho phát triển nhiều loại cây dược liệu, đặc biệt sự đa dạng các loài dược liệu. Theo kết quả thống kê gần đây, trên 1.000 loài dược ghi nhận ở vùng Nam Trung Bộ. Đây là những điều kiện thuận lợi để hình thành và phát triển vùng dược liệu trọng điểm có quy mô lớn phục vụ nhu cầu thị trường nhằm đưa các bài thuốc quý trong cộng đồng ra sử dụng rộng rãi, tránh bị mai một và thất truyền. Đồng thời, đẩy mạnh sản phẩm từ dược liệu quý của nước ta (Bộ Y tế, 2019) trở thành hàng hóa có giá trị cao và được sử dụng rộng rãi.

Do đó, việc khảo sát hiện trạng sản xuất dược

¹Trường Đại học Quy Nhơn;

²Trường Cao đẳng Công thương Miền trung;

³Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường TP. Hồ Chí Minh;

⁴Học viện Hậu cần;

Tác giả liên hệ: Đình Quốc Việt; ĐT: 0962632985; Email: dinhquocviet@gnu.edu.vn.